călduroase. S-or fi adresat aceste aplauze compozitorului sau dirijorului? E greu de spus. Poate ambilor. În orice caz, dacă față de creație se pot formula unele rezerve, realizarea dirijorală a fost impecabilă, constituind de departe reușita majoră a serii.

Concentrarea atenției autorului-dirijor asupra propriei sale creații avea să fie însă plătită scump de către Emil Simon, căci paginile wagneriene incluse în partea a doua a programului nu s-au ridicat la nivelul așteptărilor și nici măcar la acela atins anterior de valorosul șef de orchestră clujean în interpretarea aceluiași repertoriu. Uvertura operei *Maeștrii cîntăreți din Nürnberg* s-a desfășurat într-o manieră excesiv de relaxată, fără punerea în valoare adecvată a momentelor de mare strălucire orchestrală și fără acordarea atenției cuvenite deplinei precizii a intervenției diferitelor grupe instrumentale. Cele două fragmente din *Tristan și Isolda* (Preludiul și Moartea Isoldei) nu au beneficiat, la rîndul lor, de acea stare de mare tensiune emoțională, care caracterizează întreaga partitură a acestei capodopere necontestate a teatrului liric. Magdalena Cononovici a demarat greu în *Moartea Isoldei*, dar a creat apoi cîteva momente de mare frumusețe, pline de inteligență dramatică, realizînd o Isoldă tînără, vibrantă. Păcat că, în ansamblu, n-a părut într-o formă vocală deosebită, fiind pe alocuri estompată de orchestră.

Programul a mai cuprins și *Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră în La major* de Liszt, prilej de a ne întîlni cu un solist oaspete din R. P. Ungară, tînărul pianist Ranki Dezsö, aureolat de numeroase succese internaționale, printre care și un prestigios premiu I la Concursul „Schumann". Ranki s-a dovedit într-adevăr un virtuos de anvergură, care domină cu ușurință tehnica pianistică în desfășurările cele mai pretențioase. Cîntul său este îngrijit, cursiv, are un tușeu perlat, știe să creeze momente de expresie poetică. Marile recitative ale lucrării n-au fost însă declamate cu toată elocința și libertatea, cu acea prodigalitate a gestului pe care fiecare pagină lisztiană o reclamă. Focurile de artificii pianistice impuse de această celebră pagină concertantă au lipsit, fiind înlocuite de o sensiblerie străină de spiritul lucrării. Poate că Liszt — în ciuda consanguinității — nu este compozitorul care corespunde cel mai deplin temperamentului solistului. Îl vom reasculta cu interes într-un repertoriu mai adecvat înclinațiilor sale.

EDGAR ELIAN

„Societatea Muzica"

Deși de curînd înființată, „Societatea Muzica", condusă cu pricepere și însuflețire de compozitorul Doru Popovici, reușește să polarizeze, alături de tinere talente în plină dezvoltare, și forțe creatoare de primă mînă, dăruind astfel publicului meloman concerte de o deosebită ținută artistică. Dovadă stă cel de al doilea concert „Dialog cu publicul" care a avut loc în Sala mică a Palatului R.S.R., sub auspiciile Casei de cultură a sectorului IV și centrului de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de amatori.

Sub titlul *Tradiție și inovație în muzica românească de cameră*, muzicologul Radu Stan a prezentat cu deosebită competență patru prime audiții ale compozitorilor: Liviu Glodeanu, Iancu Dumitrescu, Anton Dogaru și Octavian Nemescu.

Nu mai puțin fertilă a fost colaborarea cu sculptorul Alexandru Bretеanu, care ne-a demonstrat posibilitatea realizării unei fuziuni perfecte între muzică și plastică în compoziția lui Octavian Nemescu, *Concentric*. Nemescu este un compozitor de excepție care scrie sub imperiul necesității exprimării profunde cu o maximă concentrare și exigență asupra materialului sonor, fiind un partizan al șlefuirii operei de artă pînă în cele mai mici amănunte.

Datorită îmbinării cu măiestrie a mai multor cîntece ce aparțin unui mare număr de culturi și popoare, autorul ne face să trăim sentimentul eternității muzicii, prin ștergerea diferențelor ce există virtual în fiecare cîntec. Se creează astfel un filon al genezelor muzicale, o matcă a tuturor muzicilor, în care fiecare muzică s-ar putea regăsi, dîndu-ne totodată sentimentul de infinitate a tuturor noțiunilor ce țin de spațiu și timp.

Concentric aduce cu sine liniștea, pacea și înțelegerea ce ar trebui să domnească pretutindeni.

Sperăm să ne întîlnim cît mai des cu muzica lui Octavian Nemescu în sălile de concert.

Liviu Glodeanu, cu *Vocalize* pentru soprană, flaut, violă și marimbafon, se îndreaptă pe un drum ce pare a aduce în următorii ani surprize încă nebănuite.

Maxima economie a mijloacelor de expresie, dialogurile fiecărui instrument ce gravitează în jurul unei voci pivot cu modificări continue ale structurii, precum și momente în care spațiul muzical depășește structura ritmică atribuită, pentru a crea adevărate momente de polispațializare. Iată calități ce conferă o reușită sigură acestei lucrări.

Mă gîndesc în mod deosebit la splendidul contrapunct dintre soprană și flaut, bazat pe o microtonie care creează sentimentul detașării unor spații multiple dintr-o sursă unică.

O remarcă deosebită pentru Steliana Calos-Cazaban care s-a dovedit și de această dată o excepțională voce dublată de o subtilă și inteligentă muzicalitate. Nu mai puțin valoroși, flautistul Voicu Vasinca deja cunoscut publicului, precum și o plăcută surpriză în persoana tînărului violist Vladimir Mendelsohn, despre care se va vorbi în viitor, cu siguranță.

Cine spune că în ziua de azi nu se mai poate compune, sau nu se mai compune decît cu ajutorul riglei de calcul, a calculatorului electronic, a instalațiilor electroacustice de ultimă oră, precum și cu un vast ajutor primit din partea matematicienilor și logicienilor, se înșeală. Talent de cea mai autentică factură, cu o imaginație viguroasă și fecundă, Iancu Dumitrescu reușește în lucrarea *Medium-2* pentru violoncel solo să ne aducă din nou

https://biblioteca-digitala.ro

în actualitate noțiunea de „virtuos", prin care tainele instrumentului se dezvăluie treptat, acaparîndu-ne atenția de la prima la ultima notă. Autorul pulverizează literalmente noțiunea clasică de instrument solist, transformînd violoncelul într-o adevărată orchestră. Ideea de cantilenă este înlocuită printr-un discurs muzical fluent realizat cu un număr redus de arhetipuri sonore, ce revin mereu sub o altă formă, ca un adevărat caleidoscop. Apare un ciclu al fenomenelor, ca în natură, unde există mereu un altceva rămînînd în permanență același. Totul este o imensă respirație întretăiată de pauze lungi care surprind și încîntă prin noutate.

Violoncelistul — Vasile Comșa — a fost o adevărată revelație, prin calitățile remarcabile pe care le-a dovedit, depășind cu mult condiția unui simplu interpret.

Sub bagheta dirijorului Radu Cozărescu a fost interpretată lucrarea *Triptic* pentru flaut, violă, violoncel, pian și percuție de tînărul compozitor Anton Dogaru, care a surprins în mod plăcut prin soliditatea construcției și inventivitatea coloristică.

Nu știu dacă a fost intenția autorului apropierea de ceea ce se numește „Kitsch", dar cred că o astfel de abordare nu ar fi rău venită.

Consemnăm astfel cu satisfacție cum ideea concertelor dezbatere, realizate pentru prima dată la Radioteleviziune, îmbracă noi aspecte, dînd roade și în alte instituții de cultură în promovarea muzicii contemporane românești.

LUCIAN METIANU

Dmitri Alexeev

Am venit la recitalul foarte tînărului pianist Dmitri Alexeev, condus fiind de dorința de a retrăi alături de el entuziasmul în adevăr contaminant al acestui prodigios talent pe care — cu toții — l-am cunoscut prima dată la ediția din 1970 a Concursului internațional „George Enescu". Pe atunci temperamentul ardent al lui Alexeev se exterioriza ca o flacără vie, devorînd spațiile sonore, ca un torent de foc cu zăgazuri imprevizibile, un torent antrenat mai mult de dorința de a-și elibera, în cînt, energiile interioare decît de a servi marile sensuri ale muzicii interpretate.

De această dată, la cei 27 de ani ai săi, Dmitri Alexeev parcurge etapele unei evidente maturizări artistice, o maturizare pe care o distingem în natura diversificată a abordării materialului muzical de la Mozart la Chopin și pînă la Prokofiev. Cu atît mai mult, cunoscîndu-l pe Alexeev din aparițiile sale anterioare, interpretarea celebrei *Sonate în do minor* de Mozart a surprins prin echilibrul proporțiilor, prin vigoarea evident reținută a expunerilor; în mod evident, momentele dinamice, tempourile animate îl solicită îndeosebi pe cîtă vreme paginile meditative, de un lirism calm, par — încă — mai puțin susținute; mă refer la partea mediană, lentă a sonatei mozartiene. În schimb, expresivitatea romantică, lirismul intens, avîntat, al *Sonatei în si minor* de Chopin a apărut conturat ferm, alert, cu o consistență expresivă mișcătoare.

În mod cert, momentul culminant al programului l-a constituit interpretarea celei de a *VI-a Sonate*, aparținînd lui Serghei Prokofiev. Dinamismul partiturii a fost construit de Alexeev ca o structură expresivă integră, de o forță telurică. Tehnica degetelor, a articulajelor, atacul percutant al brațelor au aci un rol covîrșitor; sînt atuuri de care Alexeev uzează cu o fascinantă dezinvoltură, cu o scăpărare a spiritului în adevăr uimitoare.

DUMITRU AVAKIAN

Mihail Homitzer

În martie 1970, aplauzele publicului răsplăteau la Ateneu arta unui celebru trio: Dmitri Bașkirov, Igor Bezrodnîi, Mihail Homitzer. A fost o seară de mare încîntare artistică, o seară în care trei personalități de primă mărime își uneau izvoarele într-un singur mare fluviu muzical. Și dacă pe Dmitri Bașkirov și Igor Bezrodnîi îi cunoșteam din întîlnirile anterioare, Mihail Homitzer se impunea drept un artist de mare calibru pe care trebuia să-l reascultăm. După 3 ani, Agenția de impresariat artistic ne-a dat posibilitatea de a-l urmări pe violoncelistul Mihail Homitzer într-un amplu recital la Sala mică a Palatului, (programat de altfel, în săptămîna în care urma să colaboreze cu Filarmonica din Timișoara în *Variațiunile pe o temă roccoco* de Ceaikovski).

Mihail Homitzer revine în România în plină glorie concertistică, după ce specialiștii și iubitorii de artă din mari centre muzicale ale Europei, din Statele Unite ale Americii și Japonia l-au aclamat drept unul dintre cei mai interesanți soliști ai lumii contemporane.

Mihail Homitzer este un virtuoz în cea mai deplină accepție a acestui cuvînt. Ore întregi dă curs liber rafalelor virtuozității sale, cu o dezinvoltură cuceritoare pentru orice spectator, știind să smulgă continuu corzilor violoncelului accente de unic farmec. Tonul său are strălucire, pătrundere, căldură.

De la prima măsură simți că pentru Mihail Homitzer nu mai există de multă vreme probleme de tehnică, simți forța unui temperament care își lasă amprenta pe fiecare idee muzicală, simți voința căutătorului de mineral pur, simți bucuria instrumentistului de a intra în miezul muzicii.

Recitalul bucureștean a fost lipsit de lucrări de mare desfășurare (și binevenite ar fi fost desigur într-o întîlnire artistică de o asemenea amplitudine, una din Suitele lui Bach sau o *Sonată* beethoveniană), dar seria pieselor de la *Sonata în Re major* de Locatelli, la *Variațiunile pe o temă de Rossini* de Bohuslav Martinu și suita de bisuri oferite la cererea publicului, (*Dansul focului* de De Falla, *Scherzo-ul* din *Sonata în re minor* de Șostakovici, un *Coral* de Bach, *Romanța* lui Debussy) — au conturat valorile unui artist ce știe se găsească culori diferențiate pentru fiecare stil,

https://biblioteca-digitala.ro